

6. De toontrappen

Conclusie

'Elk' muziekstuk, zelfs het meest eenvoudige, bevat tenminste twee toontrappen altijd. Dit zijn trap I en trap V. Trap I is het basisakkoord en bepaalt de toonsoort. Via trap V keren we er steeds weer terug. Hoe meer toontrappen, hoe meer 'kleur' in de harmonie ontstaat, zeker in combinatie met niet-laddereigen akkoorden. In jazzmuziek komt de *cadens* II - V - I vaak voor evenals de cadens VI - II - V - I, in majeur én mineur, hierover later meer.

Stel: 'n stuk staat in G **majeur** (zie hoofdstuk 4: de voortekens) en in het akkoordenschema van dit voorbeeld vind je een G maj7 op I, dit is laddereigen. In hetzelfde stuk staat ook D 7, dit is V laddereigen. Je ziet dan bijvoorbeeld ook een A 7 en let op: dit is dus niet-laddereigen want dat zou eigenlijk Am 7 (trap II) moeten zijn. Op deze plek in het stuk kun je dus niet volstaan met de gewone toonladder van G majeur als improvisatiemateriaal.

Opdracht 5: Welk akkoord is de VII in de toonsoort G majeur en welke is IV?

Stel: 'n stuk staat in C **mineur**. In je akkoordenschema vind je Cm 7 op trap I, dit is laddereigen. In hetzelfde stuk staat ook Dm 7b5, dit is de laddereigen tweede trap. Je ziet ook een G 7-akkoord, dit is dus niet-laddereigen want dat zou eigenlijk Gm 7 moeten zijn. Het is weer de uitzondering om een dominant 7-akkoord op trap V te verkrijgen. Maar hier moet dus ook 'iets' gebeuren tijdens het improviseren.

Opdracht 6: Welk akkoord is de VI in de toonsoort C mineur en welke is III?

Stel: 'n stuk staat in Bb en is een **blues**. Op de I^e trap zie je Bb 7 i.p.v. Bb maj7. Blues is de enige muzieksoort waarbij dit laddereigen is. In een blues zijn nl. alle toontrappen 7-akkoorden. Je komt dus enkel 7- of m7-akkoorden tegen. Zie: instructieblad 17, Altered Blues (maat 15).

Je ziet dat het dim.-akkoord uit hoofdstuk 3 niet als toontrap voorkomt! Het is daarom altijd een niet-laddereigen akkoord, meestal gebruikt als chromatische doorgang tussen 2 akkoorden. Bijv. ---van Dm 7 ---via Des dim. ---naar Cm 7. Zie: song 6, Autumn Jazz (C-instrument).

Oefening: Neem een willekeurige jazzstandard (bijv. uit het Real Book) en bepaal de toontrappen van het hele stuk. Noteer de trappen met romeinse cijfers en eventuele niet-laddereigen akkoorden op je eigen manier. Vraag je docent (of collega-musicus) dit te controleren.

Oefening: We kunnen ook improviseren met vierklanken van de toontrappen op instructieblad 5 (+cd).

Na al deze inspanningen gaan we de cadensen eens wat beter bekijken in het volgende hoofdstuk. Hou vol, je bent al ver op weg naar het grote succes en de eeuwige roem.